

NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Sted:
Trondheim

Dato:
10.03.2023

Vår ref:
Deres ref:

22/01718-5

TrønderEnergi Krafts kommentarer til krav om vilkårsrevisjon for reguleringen i Sjørdalselva/Arnevikelva

Vi viser til NVE sitt brev datert 23.11.2022, samt utsatt frist til kommentarer til 10.3.2023. Under vil TrønderEnergi Kraft AS (TEK) kommentere revisjonskravet og svare på de spørsmålene som stilles.

Revisjonskravet

Det har vært åpnet for å fremme revisjonskrav for Sjørdalselva/Arnevikelva siden 2021. I NVEs rapport 49/2013 er Sjørdalselva/Arnevikelva satt i kategori 1.1 høy prioritet. Vassdrag i kategori 1.1 er vurdert å ha stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og hvor aktuelle tiltak antas å gi lite eller moderat krafttap sett i forhold til forventet miljøgevinst

Det er fremmet ett krav om vilkårsrevisjon fra Fosen Naturvern forening. Åfjord kommune har uttalt at de ikke ønsker å fremme krav i denne omgang. Slik vi forstår det dreier revisjonskravet seg i hovedsak om å innføre minstevannføring slik at det kan sikres optimale forhold for allmenne interesser som friluftsliv, landskap, naturmangfold, økosystemer osv.

Reguleringen

Tillatelse til erverv og regulering m.v. i Arnevikelv i Åfjord ble meddelt ved kgl.res. av 07.05.1971. Utbyggingen omfatter regulering av Storvatnet. Storvatnet kan reguleres mellom HRV på kote 84,88 og LRV på kote 74,5. I praksis er LRV (kote 80,38) vesentlig høyere pga utfordringer med erosjon og ras i magasinet. Etter lavvannsperiodens slutt om våren skal Storvatnet fylles så raskt som mulig opp til kote 82,88. Det er etablert en terskel inn mot Skjærbuvatn som holder vannstanden her på oppe av hensyn til rasproblemer.

Kraftverket Mørre er et fjellanlegg som med utløp rett til sjøen. Utløpet ligger drøye 800 meter sør for utløpet av Arnevikelva. Kraftverket har en installert effekt på 14 MW og en beregnet årlig produksjon på 53,1 GWh.

TrønderEnergi AS

Telefon: 73 60 30 00

Postadresse:
Postboks 9483 Torgarden
7496 Trondheim

Besøksadresse:
Kløbbeveien 118
7031 Trondheim

www.tronderenergi.no
firmapost@tronderenergi.no
Org.nr: NO 980 417 824 MVA

Figur 1 Storvatn, Mørre kraftverk og de påvirkede delene av Sjørdalselva/Arnevikelva.

Minstevannføring

Storvatnet er et senkningsmagasin. Dette fører til at det er svært utfordrende å etablere et arrangement for minstevannføringslipp fra damstedet, når vannstanden varierer med over 10 meter. Elveleiets flate utforming ut av Storvatnet vil føre til at de løsningene vi kjenner til kommer til å ha betydelige landskapsinngrep og medføre høye investeringskostnader. Vi mener derfor at minstevannføring fra Storvatnet vil være et uforholdsmessig tiltak i et kost/nytte perspektiv.

Pålagt driftsvannføring vil ikke ha noen hensikt ettersom utløpet fra kraftverket går rett til sjø.

Laks og sjøørret

I Arnevikelva går anadromstrekning opp til fossen i Skjerva ovenfor Strupen. Vi har ikke kjennskap til tilstanden for anadrom fisk i Arnevikelva eller at det er gjennomført undersøkelser knyttet konkret til dette.

Ørret og røye

Vi kjenner ikke til at det er gjennomført relevante undersøkelser som kan danne et oppdatert kunnskapsgrunnlag for tilstanden til røye og ørret i Storvatnet.

Ål

I artsdatabankens kartløsning artskart er det ikke registrert observasjoner av ål i vassdraget. Det er observasjoner av ål i vassdragene i området rundt.

Vi har ingen indikasjoner på at ål vandrer til eller bruker Storvatnet som oppvekstområde i dag. Etter vår mening er Mørre kraftverk derfor ikke en direkte trussel mot ål i området. Reguleringen kan imidlertid ha redusert tilgjengelig habitat for ålen.

Tiltak som både åpner Arnevikelva og Storvatnet for sikker ålevandring vil med stor sannsynlighet være kostbart og utfordrende å få til når kraftverksinntak og utløpselv ligger så langt fra hverandre som for Mørre/Storvatnet.

Elvemusling

I 2014 ble det gjennomført karlegging av elvemusling i 10 utvalgte vassdrag i Sør-Trøndelag på oppdrag for den gang Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Undersøkelsen viser at det er en tynn og ikke livskraftig

bestand av elvemusling i Arnevikelva og Skjerva. Bestanden består av eldre individer. Rekrutteringen er dårlig på grunn av manglende vertsfisk.

Figur 2 Kart over Arnevikvassdraget med angivelse av undersøkt strekning i Arnevikelva, Skjerva og Sjørdalselva. Rød strek angir områder uten funn av muslinger. Blå strek angir områder med funn (Berger 2014).

Friluftsliv

Det vises til at dagens manøvreringsregime ikke er optimalt for blant annet friluftsliv og fiske. Vi har forståelse for at enkelte opplever det som negativt med reguleringszone i Storvatnet. Det er etablert 9 terskler på strekningen mellom Storvatnet og sjøen. Disse tersklene er med på å skape vannspeil som kan benyttes til friluftsliv. Samtidig vil vi minne om at TEK kontinuerlig arbeider med å optimaliseres kraftproduksjonen slik at samfunnsnyten blir størst mulig når det allerede er gjort inngrep i vassdraget.

Regional vannforvaltningsplan/Vannforskriften

«Regional vannforvaltningsplan 2022-2027» for Trøndelag vannregion ble vedtatt i fylkestinget 15.-16. desember 2021. Den oppdaterte vannforvaltningsplanen inneholder justerte prioriteringer sammenlignet med forrige planperiode. Arnevikelva er nå justert ned og prioriteres under Svartelva/Skauga av vannregionmyndigheten for vannforekomster der oppnåelse av miljømålet vil kreve revisjon av konsesjonsvilkår.

For Arnevikelva (135-8-R) er det satt «Mindre strenge miljømål» og dette er oppnådd. Ytterligere heving av tilstanden i vassdraget vil kreve minstevannføring. Utfordringene med dette er omtalt lengre opp i brevet.

Oversikt over relevant dokumentasjon

Følgende litteratur vurderes å være relevant for vurdering av biologiske forhold i reguleringen i Sjørdalselva/Arnevikelva.

Berger, H.M. 2014. Inventering av elvemusling (*Margaritifera margaritifera*) i 10 utvalgte vassdrag i Sør-Trøndelag 2013. NIVA Rapport 6713-2014

Langeland, Arnfinn 1974. Fiskeribiologiske undersøkelser i Storvatnet i Åfjord kommune før regulering. K. norske Vidensk. Selsk., Mus. Rapport Zool. Ser. 1974 - 13.

Behov for ytterligere utredninger/dokumentasjon

Det er behov for å heve kunnskapsnivået for tilstanden i den delen av vassdraget som er påvirket av reguleringen. Dette gjelder bunndyr, elvemusling, anadrom fisk, ål, ørret og røye. Dette vil kunne gjøres uavhengig av at det eventuelt åpnes en vilkårsrevisjon.

Opprustings- og utvidelses muligheter (O/U)

TEK har ikke gjennomført en egen O/U-vurdering av Sjørdalselva/Arnevikelva -reguleringen. Tilbake i tid er det vurdert mindre enkelttiltak som strossing av tunnel for å redusere falltap og legge til rette for økt effekt i kraftverket.

Ifølge rapporter fra blant annet Statnett, vil fremtidens energi- og kraftbalanse bli utfordrende. I det perspektivet er det naturlig å se på muligheter for økt energiproduksjon og økt effekt i alle eksisterende kraftverk, uavhengig av en vilkårsrevisjon. Hvis det åpner vilkårsrevisjon reguleringen i Sjørdalselva/Arnevikelva vil arbeidet med å se på OU-muligheter der prioriteres.

Med vennlig hilsen
TrønderEnergi AS

Anders Thon Bråten
Fagleder miljø og konsesjon, Aneo

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er elektronisk godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopimottakere:
Fosen Naturvernforening
Statsforvalteren i Trøndelag
Trøndelag fylkeskommune
Åfjord kommune